

Åbent brev til de grønlandske myndigheder og alle landets borgere om planerne for etableringen af en åben mine med uran i Kvanefjeld (SydGrønland)

Til: Andreas Uldum, Minister for Råstofdepartementet - Naalakkersuisut/Grønlands Selvstyre

Box 930 - 3900 Nuuk - Grønland

Kopi til: Kim Kielsen (Formand for Naalakkersuisut), Lars-Emil Johansen (Formand for Inatsisartut), Aaja Chemnitz Larsen, Agathe Fontain, Anders Olsen, Ane Hansen, Anthon Frederiksen, Aqqaluaq B. Egede, Hans Enoksen, Iddimangiiu Bianco, Ineqi Kielsen, Jens Immanuelson, Juliane Henningsen, Justus Hansen, Kalistat Lund, Laura Tåunâjik, Naaja H. Nathanielsen, Nikolaj Jeremiassen, Per Rosing-Petersen, Peter Olsen, Randi Vestergaard Evaldsen, Sara Olsvig, Suka K. Frederiksen (medlemmer af Inatsisartut), Jørgen T. Hammeken-Holm (Råstofstyrelsen - Naalakkersuisut), Karl-Kristian Kruse (Minister for Fiskeri, Fangst og Landbrug - Naalakkersuisut), Jørgen Wæver Johansen (Borgmester, Kommune Kujalleq), Kenneth Høegh (Erhvervschef, Kommune Kujalleq), Keld Jensen (Råstofschef, Kommune Kujalleq), Aqqalooraq Frederiksen (Konsulenttjenesten for Landbrug), Niels Lund (SPS - De Samvirkende Fåreholderforeninger), Anders Stenbakken (Visit Greenland, Grønlands Turistråd), Poul Nørris Christensen (Inuili College of Food Sciences), Susanne Christensen (Kalaallit Nunaani Brugseni, De Grønlandske Brugser KNB), Sara Olsvig (Formand for Inuit Ataqatigiit Kattuffiat), Anita Hoffer (Transparency Greenland), Mikkel Myrup (Avataq, Grønlands natur og miljøforening), Mette Frost (WWF Verdensnaturfonden Danmark), Hjalmar Dahl (ICC Inuit Circumpolar Council), Mariane Paviassen (Urani Naamik/ Uran nej tak, forening i Narsaq), Mads Kjærgaard Lange (Noah Friends of the Earth Denmark), Ib Laursen & Shaun Bunn (Greenland Minerals and Energy mining company)

Fra: Fåreholdere i Narsaq og Qassarsuk områderne (Kommune Kujalleq, Sydgrønland)

Kontakt: info@ipiutaq.gl (Agathe Devisme)

Eqaluit Ilua: Ole, Ferdinand & Arnaq Egede, Inneruulalik: Piitaaq & Naasunnguaq Lund, Ipiutaq: Agathe Devisme & Kalista Poulsen, Issormiut: Erik & Mona Knudsen, Kangerlua: Aka & Elisa Motzfeldt, Nunataaq: Nukappiaaluk & Nina E. Motzfeldt, Qassarsuk: Carl & Ellen Frederiksen, Suulut Hansen & Ninna Ottosen, Aqqu & Maria Hansen, Qorlortoq: Elionora & Ole Paviassen, Qorlortup-Itinnera: Karl & Tippu Kleist, Sammisooq: Joorut Knudsen & Martina Abelsen, Sillisit: Elna Jensen & Henrik Knudsen, Kristina Knudsen, Tasiusaq: Klaus & Aviaja Frederiksen

Om det åben mineprojekt med uran i Kvanefjeld

Sydgrønland, Marts 2015,

I forsættelse af de to ubesvarede breve sendt fra De samvirkende fåreholderforeninger, Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiisut (SPS) til Grønlands selvstyre i 2014, ønsker vi at meddele vores tanker om Kvanefjeld projektet til de grønlandske myndigheder og alle landets borgere. Derfor nu vælger vi at skrive et åbent brev.

Vi er en gruppe landmænd fra Narsaq og Qassarsuk områderne, som omfatter Kitaa området (også kendt som Erik den Rødes Land) og Eqaluit Ilua (et gård hvor der holdes får og dyrkes grøntsager). Områderne er hjem for flere produktive fåreavlere og ca. 40 procent af de lam, der slagtes i Grønland hvert år slagtes netop her. Nogle i vores gruppe arbejder også med turisme.

En åben mine på Kvanefjeldet, hvor der graves efter sjældne jordarter og uran, indeholder nogle åbenlyse sundheds- og miljørisici, såsom radioaktivt støv, der kan transporteres med de stærke vinde i området, vandopløseligt radium, den radioaktiv gas radon, tungmetaller, kemikalier og enorme mængder tailings i form af bl.a. thorium, som er planlagt at opbevares i enten i nærmiljøet (i Taseq søen, ca. 5 km fra Narsaq og 7 km fra Ilua floden, hvor der er udstedt en fiskeri koncession) eller i fjorden.

På baggrund af ovenstående, vil vi gerne minde om, at Sydgrønland primært er et gammelt og traditionelt landbrugsområde, og at turisterne til området tiltrækkes af vores uberørte natur.

Vi har tegnet et kort, som viser, hvor både vores gårde, græsningsområder, floder, søer, vandrestier, bygder, vindforhold, fiskeri koncessions området samt hvor den planlagte Kvanefjeld mine ligger.

Vores gårde producerer 40 procent af Grønlands lammekød, og Sydgrønland er landets brødkurv

Sydgrønland regnes for at være landets brødkurv, hvor der produceres nogle af verdens bedste og reneste fødevarer. Fåreavler bor og arbejder meget tæt på naturen og deres produkters omdømme er forbundet med den rene Grønlandske natur. Mere end en tredje del af året går fårene frit i store områder med uberørt natur. Der spiser de arktiske planter og drikker rent vand fra floder og søer, som er rige på mineraler, og som er beskyttet mod forurening.

Hvis en åben mine med uran starter i Kvanefjeldet, hvad vil vores kød- og fødevarers produktions kvalitet blive? Hvordan ville vi kunne leve og arbejde i vores fåreholdersteder uden risiko for vores sundhed og for vores erhverv?

Sydgrønlands kulturelle identitet har sine rødder i fåreavl, mens vores nutid er forbundet med udviklingen af en fødevareindustri

De senere år har de grønlandske myndigheder vist tiltagende interesse for udviklingen af en fødevareindustri, der kan gøre landet selvforsynende med fødevarer, samtidig med at det bidrager til at give Sydgrønland en stærkere identitet. Når området markedsføres til turisme, har fokus også været på netop kvalitet og renlighed, hvilket kan ses i bl.a. Visit Greenlands 'Taste of Greenland' filmene. Kommune Kujalleq har desuden oprettet hjemmesiden Mamartut, som beskriver Sydgrønlands rigdom af fødevarer. Siden 2012 har Sydgrønland også været vært for Igasa Food Festival, hvilket hylder både Grønlands gastronomi og de landmænd, fiskere, fangere og kokke, som står bag.

Hvis en åben mine med uran starter i Kvanefjeldet, hvad ville Sydgrønlands kulturelle identitet blive for Grønlænderne, til hele verden og til turister som besøger os hvert år?

Stigende anerkendelse af sydgrønlandske fødevarer og viljen til at udvikle eksportmarkedet

I dag sælges det lammekød, som er produceret i Sydgrønland, i Grønland. Men det ny byggede slagteri i Narsaq i 2013 – til 40 millioner kroner – vil give mulighed til at nå eksportmarkedet indenfor en overskueligt årrække og til at omfatte andre produkter som kvæg- og rensdyrkød samt grøntsager.

Den stigende interesse for nordisk mad og grønlandske råvarer skaber grobund for, at Neqi slagteri sammen med levnedsmiddelskolen Inuili arbejder om denne udvikling.

Hvis en åben mine med uran starter i Kvanefjeldet, hvordan vil Sydgrønlanderne stadig holde deres stolthed i deres unikke smagfulde fødevarer med rødder i den uberørt natur? Hvordan ville vi stadig være interesserede i at udvikle vores fødevarer til eksport, hvis den jord, de kommer fra er forurenede eller har en "forurenede image"? Hvad vil der ske med det nye Neqi slagteri i Narsaq?

Turisme i et uberørt naturområde: agro-turisme, vandring og fiskeri i Ilua (Ilua floden i koncession)

Udover landbrug er flere fåreholder i Sydgrønland begyndt at tilbyde "farm holidays", hvor de besøgende får mulighed for at opleve fåreholderens liv, at lære mere om landbrug i Grønland, samt får mulighed for at smage nogle af gårdens produkter og opleve de unikke områders øde og uberørte natur.

En af de ting, Sydgrønland kan tilbyde besøgende, er fiskeri. Ilua floden og søen er under en fiskeri koncession fra Grønlands Selvstyre, og ligger begge ca. 11 km fra Kvanefjeldet.

I de to sæsoner, hvor der har været koncessionen i Ilua floden, er antallet af fisketurister fordoblet. Aftalen mellem koncessions haverne og Grønlands Selvstyre omfatter udviklingen af området for fiskeriturisme.

Hvis en åben mine med uran starter i Kvanefjeldet, vil det Grønlandske "image" som et rent og uberørt land, som mange turister søger efter, bare forsvinde. Og turistenes interesse for at besøge Sydgrønland vil blive mindre, og selv forsvinde. Samtidig ville den nye fiskeri koncession i Ilua floden blive umuliggjort.

Grønlandernes frihedens land

Udover det stærke turisternes interesse i Sydgrønland og dens storslåede natur, kan man også nævne, at landmændene og de øvrige beboere i Sydgrønland nyder at komme ude i naturen og bruge den til alle mulige aktiviteter, såsom vandring, sejlads, jagt, fiskeri, bærplukning eller bare for at kunne trække vejret i den rene luft, der findes tæt på deres hjem.

Hvis en åben mine med uran starter i Kvanefjeld, hvordan beboerne i området og i hele Sydgrønland ville holde deres følelse af frihed og sikkerhed når de færdes i naturen for at nyde dens naturrigdom og renlighed?

Imod sameksistensen af to uforenelige industrier: radioaktiv råstofudvinding, fødevarer og turisme

Vi er meget bekymrede for påvirkninger af en eventuel åben mine med radioaktive råstoffer og tungmetaller der kunne blive spredt i vores nærømråde, især de græsningssområder hvor vores får og lam bor flere måneder om året, men også de fjorde, søer og floder, hvor minens tailings ville blive opbevaret.

Vi er grundlæggende imod, at dette projekt realiseres: vi mener, at det bare er upassende at etablere en mineindustri, som udvinder og oparbejder bl.a. radioaktive råstoffer tæt på flere fødevarerproducenter, som henter deres råvarer fra den lokale natur. En åben mine vil også ødelægge Sydgrønlands image, og mulige kunder og besøgende ikke længere ville kunne stole på, at den grønlandske natur og produkter er rene.

Men, hvis minen kommer i gang, er vi også nødt til at gøre vores holdning klart.

Efter De samvirkende fåreholderforeningers generalforsamling i Juni 2014, sendte SPS et brev til Grønlands Selvstyre, der gjorde klart, at de grønlandske fåreholder kræver, at radioaktive og forurenende tailings ikke må opbevares i Taseq søen op over Narsaq. Fåreholderne kræver også, at Selvstyret garanterer, sikrer og erstatter deres aktiviteter, i det tilfælde at der skulle komme skader eller negativ påvirkninger på deres liv og erhverv.

I Kommune Kujalleqs svar til den forudgående offentlig høring, skrev kommunen, at de ville måle, hvordan projektet ville påvirke Sydgrønlands nuværende fødevarerindustrier og kulturelle identitet, samt hvordan fårenes græsningssområder påvirkes geografisk. Senere, i februar 2015, i avisen *Tamanut* (Sydgrønland), sagde Kujalleq Kommune, at de "må arbejde på at undgå lignende uheldige situationer, og dermed foretage nøjere vurderinger af storskalaprojekter, der kan have negative konsekvenser for lokale erhvervsdrivende eller fåreholdere i Sydgrønland". Desuden tilføjede kommunen, at "kommunalbestyrelsen i første omgang vil sikre, at store projekter ikke tilfører skader på allerede eksisterende erhvervsudvikling".

Vi vil gerne stole på Kommune Kujalleq, og håber, at vi snart vil se vurderingerne fra påvirkninger af dette storskalaprojekt, der vil sikkert påvirke negativt ikke kun vores liv og vores erhverv men hele landet. I så fald, håber vi, at de grønlandske myndigheder træffer den rigtige beslutning for Grønlands fremtid.

Men for at sikre, at vores borgerrettigheder bliver respekteret, kræver vi, at Grønlands Selvstyre bestiller en uvildig undersøgelse, udarbejdet af et uafhængigt videnskabsinstitut, af projektets sociale og miljømæssige konsekvenser på de eksisterende fødevarer- og turismeindustrier.

Vi håber, at vores holdning til Kuanersuit projektet vil blive taget alvorligt af Selvstyret. Vi ser frem til at læses og mødes med de grønlandske myndigheder om projektet.

På forhånd tak,
Med venlig hilsen,

Fåreholdere i Narsaq og Qassiarsuk områderne (Kommune Kujalleq, Sydgrønland):

Ole, Ferdinand & Arnaq Egede, Piitaaq & Naasunnguaq Lund, Agathe Devisme & Kalista Poulsen, Erik & Mona Knudsen, Aka & Elisa Motzfeldt, Nukappiaaluk & Nina E. Motzfeldt, Carl & Ellen Frederiksen, Suulut Hansen & Ninna Ottosen, Aqqu & Maria Hansen, Elionora & Ole Paviassen, Karl & Tippu Kleist, Joorut Knudsen & Martina Abelsen, Elna Jensen & Henrik Knudsen, Kristina Knudsen, Klaus & Aviaja Frederiksen

Vedhæftet: kort "Fåreholder og Kvanefjeld åben mineprojekt", 2015